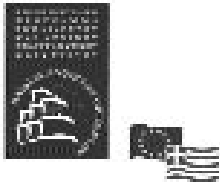

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 2001

© Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ)
Πανεπιστημιούπολη, 74100 ΡΕΘΥΜΝΟ
τηλ.:0831/77605, 0831/77624 Fax: 0831/77636
e-mail: ediamme @ edc. uoc. gr
<http://www.uoc.gr/diaspora>

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από εθνικούς πόρους
και την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια του Β΄ Κ.Π.Σ 1994-1999
(ΕΠΕΑΕΚ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το "Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών" χρηματοδοτήθηκε
από την Επιτροπή της Ε.Ε. και το ΥΠΕΠΘ
στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ, έργο 1.1.Z (δ),
και η υλοποίησή του ανατέθηκε στο
"Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών"
του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού
που περιέχεται στο παρόν τεύχος
εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Αντώνης Χουρδάκης, Δημήτρης Καραγιώργος, Νίκος Παπαδάκης, Μελπομένη
Τσίγκρα, Ελένη Παδουβά**

ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΗ- ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Νίκος Παπαδάκης, Χρυσούλα Κελαϊδής

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Αντώνης Χουρδάκης – Δημήτρης Καραγιώργος

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ

Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	6-7
1. Όλοι οι άνθρωποι έχουμε όνομα.....	8-11
2. Οικογένειες.....	12-13
3. Φιλία	14-17
4. Παιχνίδια του κόσμου	18-20
5. Διατροφή, φαγητά και τρόφιμα	21-25
6. Κατοικία.....	26-28
7. Ενδυμασία	29-32
8. Το σχολείο	33-34
9. Εργασίες που κάνουν οι άνθρωποι	35-40
10. Η Ελλάδα και η ζωή στην Ελλάδα	41-43
11. Ταξιδεύοντας στον κόσμο	44-47

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το βιβλίο «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ», Επίπεδο 1ο, προορίζεται να εισάγει παιδιά προσχολικής και κυρίως πρωτοδημοτικής ηλικίας, σε βασικές πολιτισμικές έννοιες.

Αποτελείται από έντεκα θεματικές ενότητες, οι οποίες «κινούνται» σε ένα αρχικό γνωστικό και εννοιολογικό στάδιο. Κι αυτό γιατί οι κριτικές δυνατότητες και δεξιότητες των παιδιών της ηλικίας αυτής φυσιολογικά είναι υπό συγκρότηση και οι συγκεκριμένες ενότητες στοχεύουν να συμβάλλουν στην παραπέρα εξέλιξη και ανάπτυξή τους.

Συγκεκριμένα, οι ενότητες αυτές πιστεύουμε πως ικανοποιούν την εικόνα του κόσμου των εμπειριών των παιδιών, αλλά και του κόσμου, στον οποίο καλούνται να ζήσουν.

Έτσι, μέσα από τις 11 ενότητες, επιχειρείται η πρώτη μύηση του παιδιού στον φυσικό κόσμο, στις δυνατότητες και στους περιορισμούς του για την ικανοποίηση των πραγματικών, αλλά και των τεχνητών - πολλές φορές - αναγκών μας.

Το περιεχόμενο αλλά και η δομή των ενότητων αναμένεται να βοηθήσει τα παιδιά να προσδιορίσουν

✎ τον κοινωνικοπολιτισμικό τους περίγυρο, με την οργάνωση, τη λειτουργία και τις δομές του, αλλά και

✎ τη θέση τους μέσα σ' αυτόν, με τρόπο που να τα ωθεί τόσο στην αποδοχή της εθνοπολιτισμικής τους ταυτότητας, όσο και στο σεβασμό της διαφοράς.

Παράλληλα, το παρόν βιβλίο αποσκοπεί στην καλλιέργεια της κοινωνικής συνείδησης, στο μέτρο που η τελευταία αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση αρμονικής συμβίωσης, δημιουργικής συνεργασίας και σεβασμού στην ετερότητα του άλλου. Όλα αυτά άλλωστε συγκροτούν βασικές παραμέτρους μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Παράλληλα στοχεύει στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, μέσα από την ανάπτυξη πολλαπλών γνωστικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών δεξιοτήτων.

Καταβλήθηκε προσπάθεια ώστε το παρόν βιβλίο, όπως και τα επόμενα της σειράς «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ», να δομούνται στη βάση των αρχών της διαπολιτισμικότητας, αλλά και της διατήρησης της εθνοπολιτισμικής ταυτότητας. Αφετηρία του βιβλίου είναι η Ελλάδα, ως πλαίσιο αναφοράς της ιστορικής μας ύπαρξης και των καταβολών μας.

Το παιδί μέσα από το υλικό των 11 ενότητων μπορεί να κινηθεί στον χώρο και στον χρόνο με φυσικότητα και χωρίς εξιδανικεύσεις, με την ακρίβεια που υπαγόρευσε στη συγγραφική ομάδα η επιστημονική έρευνα και η καθημερινή πραγματικότητα, τόσο στον ελλαδικό χώρο όσο και στο χώρο διαβίωσης των παιδιών.

Κοντολογίς το βιβλίο «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ- Επίπεδο 1ο» επιχειρεί να συμβάλει στην ομαλή κοινωνικοποίηση των παιδιών, καλλιεργώντας παράλληλα την κριτική τους σκέψη. Οι διάφοροι τρόποι έκφρασης του πολιτισμού, υπαγορεύονται από αντικειμενικές συνθήκες και ανάγκες της ζωής και ισχύουν για συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Έτσι θα συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι παρά τις φαινομενικές διαφορές των

ανθρώπων, που εκφράζονται μέσα από το διαφοροποιημένο αξιακό τους σύστημα, στην πραγματικότητα δε διαφέρουν παρά μόνο ως προς τον τρόπο ικανοποίησης των ίδιων σχεδόν ψυχοκοινωνικών μας αναγκών.

Το υλικό που παρέχεται, αλλά και αυτό που προτείνεται ή υπονοείται, αναμένεται να βοηθήσει τα παιδιά στην καλλιέργεια των απαραίτητων δεξιοτήτων, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να εκληφθεί ως περιοριστικό ή και αποκλειστικό.

Οι δραστηριότητες οι οποίες περιλαμβάνονται, θεωρούμε πως εμπειρεύουν ή και προκαλούν τη διασκέδαση μαζί με την πρωτοτυπία και τη δημιουργικότητα που προάγονται πάντα μέσα από τη συνεργατικότητα. Μέσα στο πνεύμα αυτό οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν παρεμφερείς, ή άλλες δραστηριότητες που μπορούν να υλοποιήσουν τους ίδιους στόχους, μέσα από τις συγκεκριμένες ενότητες.

Οι εικόνες, τα σύντομα και συχνά παιγνιώδη κείμενα, οι κατασκευές και οι προτάσεις δραματοποίησης, σκοπό έχουν να διεγείρουν τη φαντασία των μαθητών/ μαθητριών αλλά και τη δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών (που τη θεωρούμε δεδομένη). Ο συνδυασμός των δυο αυτών συνθηκών είναι ο μόνος που μπορεί να διασφαλίσει την επίτευξη των στόχων του βιβλίου, κάνοντας τη συγκρότηση της γνώσης σε αυτό το αρχικό επίπεδο, αλλά και την επαφή με την Ελλάδα, πηγή χαράς και ψυχαγωγίας των παιδιών.

Το βιβλίο του μαθητή/μαθήτριας αποτελεί μέρος του Υλικού Κορμού. Το τελευταίο συνδέεται με το Συμπληρωματικό Υλικό, που παράγεται από την παροιμία και κυρίως με τα Λευκώματα. Οι εκπαιδευτικοί καλό είναι, όταν η ενότητα παραπέμπει στον κοινωνικο-πολιτισμικό χώρο του μαθητή (οικογένειες, φιλικός περίγυρος, ζωή στην παροιμία, Εκκλησία, κ.λπ.), να αντλούν πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό από τα Λευκώματα. Το υλικό αυτό οι εκπαιδευτικοί μπορούν να το αξιοποιούν, όπως κάθε φορά κρίνουν σκόπιμο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΧΟΥΜΕ ΟΝΟΜΑ

Θέμα: Όνομα και πρακτικές ονοματοθεσίας, σήμερα και χθες, στη χώρα που ζει ο μαθητής/ μαθήτρια και σε άλλες χώρες.

Διάρκεια: 4- 5 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι όλοι οι άνθρωποι (δικαιούνται να) έχουν όνομα και να γνωρίσουν πρακτικές ονοματοθεσίας διαχρονικά και διαπολιτισμικά.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να μυηθούν τα παιδιά στην έννοια του ονόματος, μέσα από τις προσωπικές και οικογενειακές τους εμπειρίες και παραστάσεις.

Δραστηριότητες:

Η αφόρμηση μπορεί να προκύψει από τις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, από την καθημερινή ζωή τους, ή από καταστάσεις που προκύπτουν μέσα στην τάξη (π.χ. ονομαστική γιορτή κάποιου παιδιού).

Ο/ Η εκπαιδευτικός μπορεί να σχηματίσει έναν κύκλο. Όλοι οι μαθητές και όλες οι μαθήτριες λένε τα ονόματά τους με διάφορους τρόπους (π.χ. τραγουδιστά, με μουσικά όργανα, χορεύοντας, με δυνατή φωνή, σιγά, ψιθυριστά κ. λ.π.).

Επίσης ο/ η εκπαιδευτικός παίζει με τα παιδιά το μαγικό καπέλο (**δραστηριότητα 1 της σελίδας 6**). Πιο συγκεκριμένα τα παιδιά σχηματίζουν ένα κύκλο. Στη συνέχεια φορούν, το ένα μετά το άλλο, ένα καπέλο, όσο διαρκεί η μουσική. Μόλις σταματήσει η μουσική, το παιδί που φορά το καπέλο λέει το όνομά του.

Πρέπει να πουν όλα τα παιδιά το όνομά τους.

Στη συνέχεια, οι μαθητές/ μαθήτριες καλούνται να ασχοληθούν με τη **δραστηριότητα 2 της σελίδας 7**, αξιοποιώντας τις φωτογραφίες τους και γράφοντας το όνομά τους.

Υλικά:

Γρήγορη χορευτική μουσική (από συνοδευτική κασέτα), καπέλο και ατομικές φωτογραφίες των παιδιών.

2

Στόχοι:

Να βιώσουν τα παιδιά μια πρακτική ονοματοθεσίας στην παραδοσιακή και σύγχρονη Ελλάδα.

Δραστηριότητες:

Τα παιδιά ακούν το τραγούδι «Με λένε Πόπη». Ο/ Η εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας το όνομά τους (π.χ. Με λένε Μένη σαν τη γιαγιά μου τη Μελομένη).

Κατόπιν τους εξηγεί ότι η Πόπη πήρε τ' όνομά της από τη γιαγιά της και συζητά με τα παιδιά για τα δικά τους ονόματα και τους τρόπους, με τους οποίους τα πήραν.

Συζητά για τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στο όνομα και στο οικογενειακό επώνυμο.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να διαλέξουν ένα άλλο όνομα και να δικαιολογήσουν τραγουδιστά, γιατί επέλεξαν το καινούργιο αυτό όνομα (π.χ. *Αχ, να με λέγανε Μάρκο, να παίζουμε μαζί στο πάρκο*).

Πρόκειται για τη **δραστηριότητα 3 της σελίδας 8**.

Ακολουθεί συζήτηση για τη βάφτιση ως πρακτική ονοματοθεσίας στην Ορθόδοξη και στην Καθολική Εκκλησία, με βάση τις εικόνες της σελίδας 9 και 10 (βάφτιση της Καλλιόπης και της Μόνικας αντίστοιχα). Τα παιδιά με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού ασχολούνται με τη **δραστηριότητα 4 της σελίδας 9**.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης δραστηριότητας, ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να φέρουν φωτογραφίες από τη γιορτή ονοματοθεσίας ή τη βάφτισή τους και από τη βάφτιση των γονέων τους.

Τα παιδιά ανακαλούν στιγμές από τη βάφτισή τους, ενώ μαθαίνουν για τη βάφτιση των συμμαθητών και συμμαθητριών τους, ερχόμενα σε επαφή ενδεχομένως και με διαφορετικές πρακτικές ονοματοθεσίας και βάφτισης.

Αξιοποιώντας ένα τέτοιο ενδεχόμενο ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να προκαλέσει συζήτηση για τις διαφορές που υπάρχουν στην Ελλάδα και αλλού.

Μάλιστα με βάση τις εικόνες της σελίδας 11, ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά να φέρουν πληροφορίες από το οικογενειακό τους περιβάλλον, από τους συγγενείς και τους φίλους τους (π.χ. πώς πήραν τα ονόματά τους τ' αδέρφια τους, ο παππούς και η γιαγιά ή κάποιοι φίλοι τους).

Υλικά:

Τραγούδι «Με λένε Πόπη» (από συνοδευτική κασέτα). Εικόνες βάφτισης, ατομικές φωτογραφίες βάφτισης. Μαγνητοφωνημένο ή βιντεοσκοπημένο μέρος από την τελετή μιας βάφτισης.

Στόχοι:

Να έρθουν σε επαφή με διάφορους τρόπους ονοματοθεσίας σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

Δραστηριότητες:

Ο/ Η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει παραδείγματα ονοματοθεσίας και

από άλλους πολιτισμούς, που ενδεχομένως συνυπάρχουν στην ίδια χώρα. Καλό είναι να αξιοποιήσει τις εικόνες, αλλά και τα σύντομα κείμενα της σελίδας 13, τα οποία αναμένεται να διευκολύνουν τα παιδιά στο παιχνίδι των μικρών Ινδιάνων (**δραστηριότητα 5, σελίδας 13**).

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

4**Στόχοι:**

Να έρθουν σε επαφή με πρακτικές ονοματοθεσίας, όπως αυτές προκύπτουν μέσα από την ελληνική μυθολογία, αλλά και μέσα από ελληνικά και ξένα παραμύθια.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία του μύθου του Ηρακλή, με έμφαση στον πρώτο του άθλο (σελίδα 12). Επεξεργασία παραμυθιών όπως η Χιονάτη, η Τοσοδούλα, η Σταχτοπούτα. Στα πλαίσια αυτής της επεξεργασίας καλό είναι να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο σχολιασμό των εικόνων των σελίδων 13, 14 και 15. Τέλος, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά στην κατασκευή της Τοσοδούλας (κούκλας) με απλά υλικά. Καλό είναι να αξιοποιηθούν οι αναλυτικές σχετικές οδηγίες των σελίδων 16 και 17, που αφορούν στους τρόπους κατασκευής μιας κούκλας με τα απλούστερα δυνατά υλικά.

Υλικά:

Μουσική – Παραμύθια. Υφάσματα, κούτες κ. λπ. (υπάρχοντα υλικά στην τάξη).

Πατρόν 4 (για την κατασκευή της Τοσοδούλας).

Το αφηγηματικό- πληροφοριακό υλικό για την Τοσοδούλα.

5**Στόχοι:**

Να αποκτήσουν μια βιωματική επαφή με τη διαδικασία της ονοματοθεσίας.

Δραστηριότητες:

Θεατρικό παιχνίδι: Τα παιδιά επιλέγουν μια ή περισσότερες πρακτικές ονοματοθεσίας για να δώσουν όνομα στην κούκλα τους ή σε άλλα παιχνιδιά τους (**δραστηριότητα 6, σελίδας 15**).

Υλικά:

Υφάσματα, κούτες, κούκλες κ.λπ.

Αφηγηματικό- πληροφοριακό υλικό Ενότητας 1
Τοσοδούλα

Ζούσε κάποτε μια νέα γυναίκα, που ήθελε πάρα πολύ να αποκτήσει ένα παιδί. Γι' αυτό πήγε σε μια γριά μάγισσα και της είπε «Θέλω ν' αποκτήσω παιδί, δώσε μου σε παρακαλώ καλή γιαγιά κι εμένα ένα τόσο δα παιδάκι».

«Μ' όλη μου την καρδιά», της απάντησε η μάγισσα. «Πάρε αυτόν τον κριθαρόσπορο. Δεν είναι ακριβώς σαν αυτό που φυτρώνει στα χωράφια ή σαν αυτό που ρίχνουμε στις κότες. Εσύ θα το φυτέψεις σε μια γλάστρα και θα δεις αυτό που θα δεις!»!

«Σ' ευχαριστώ, σ' ευχαριστώ!», είπε η γυναίκα, κι έδωσε στη μάγισσα ένα ασημένιο τάληρο. Όταν γύρισε στο σπίτι της, φύτεψε τον κριθαρόσπορο, όπως της είχε πει η μάγισσα. Αμέσως ξεπετάχτηκε στη γλάστρα ένα πολύ όμορφο λουλούδι. Έμοιαζε με τουλίπα, αλλά τα πέταλά του ήταν σφιχτοκλεισμένα. Ήταν ακόμα μπουμπουύκι.

«Τι υπέροχο λουλούδι!», είπε η γυναίκα και φίλησε τα ωραία κόκκινα και κίτρινα φύλλα του... Και καθώς τα φιλούσε, το λουλούδι έκανε ένα δυνατό κρότο κι άνοιξε. Ήταν πράγματι τουλίπα, αλλά στο κέντρο του λουλουδιού καθόταν ένα μικροσκοπικό κοριτσάκι. Τόσο ωραίο και κομψό, αλλά ολόκληρο το σώμα της δεν ήταν μεγαλύτερο από το δαχτυλάκι της νεαρής γυναίκας. Γι αυτό την ονόμασε Τοσοδούλα...

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

Θέμα: Οικογένειες σήμερα και χθες.

Διάρκεια: 5- 6 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να μιλήσουν τα παιδιά για την οικογένειά τους. Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα και τη σημασία του θεσμού της οικογένειας.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να μυηθούν τα παιδιά στο θεσμό της οικογένειας, μέσα από τις ίδιες τις εμπειρίες τους.

Δραστηριότητες:

Παρατήρηση, σχολιασμός εικόνων της σελίδας 18 και συζήτηση με τα παιδιά για τη δική τους οικογένεια (**δραστηριότητα 1**).

Επεξεργασία της υποενότητας α': «**Ένα κορίτσι παρουσιάζει την οικογένειά του**» και της υποενότητας β': «**Η οικογένειά μου**». Ο/ Η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση στην τάξη, με αφορμή την παρουσίαση της οικογένειας από ένα κοριτσάκι και τη δραστηριότητα 2 της σελίδας 19. Στη συνέχεια, στα πλαίσια της **δραστηριότητας 3** (σελίδα 21), τα παιδιά διηγούνται την ιστορία της γνωριμίας των γονιών τους, αφού σχολιάσουν τις εικόνες και τα κείμενα της σελίδας 20. Τέλος ο σχολιασμός των εικόνων της σελίδας 22 αναμένεται να φέρει τα παιδιά σε επαφή με διαφορετικές γαμήλιες πρακτικές (θηρησκευτικός, πολιτικός γάμος).

Υλικά:

Οικογενειακές φωτογραφίες.

2

Στόχοι:

Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της συνεργασίας μέσα στην οικογένεια.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία της γ' υποενότητας: «**Στην οικογένεια ο ένας βοηθά τον άλλο**». Παρατήρηση και σχολιασμός εικόνων της σελίδας 23, με θέμα τη συνεργασία μέσα στην οικογένεια.

Καλό είναι ο/ η εκπαιδευτικός να δώσει έμφαση στο ρόλο και στις υποχρεώσεις του παιδιού μέσα στην οικογένεια και στο σπίτι.

Υλικά:

Εικόνες – Φωτογραφίες.

3

Στόχοι:

Να γνωρίσουν οικογένειες του παρελθόντος και μέσα από την εμπειρία του παππού και της γιαγιάς. Να τις συγκρίνουν με τις σημερινές οικογένειες.

Δραστηριότητες:

Η πραγμάτευση της υποενότητας δ' («**Οικογένειες των παππούδων και των γιαγιάδων**») αναμένεται με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού, να φέρει τα παιδιά σε επαφή με την οικογένεια στην τρίτη ηλικία. Επίσης καλό είναι να προκληθεί συζήτηση για τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ οικογενειών του παρελθόντος και του σήμερα.

Παράλληλα, έμφαση μπορεί να δοθεί στη σχέση των παιδιών με τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους, αλλά και στο ρόλο των τελευταίων μέσα στην οικογένεια.

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

4

Στόχοι:

Να κατανοήσουν και να βιώσουν το πρόβλημα εκείνων των παιδιών που ζουν χωρίς οικογένεια. Να αντιληφθούν τη σημασία της οικογένειας και μέσω της απουσίας της.

Δραστηριότητες:

Παρατήρηση και σχολιασμός εικόνων της υποενότητας ε': «**Παιδιά χωρίς οικογένεια**» (σελ. 25).

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η

ΦΙΛΙΑ: ΟΙ ΦΙΛΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ

Θέμα: Η φιλία σε διάφορες μορφές και εκδηλώσεις και η σχέση της έννοιας αυτής με τη συνεργασία.

Διάρκεια: 3- 4 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά την έννοια της φιλίας και της συνεργασίας καθώς και την κοινωνική τους διάσταση και αξία.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1
Στόχοι:

Να μυηθούν τα παιδιά στην έννοια της φιλίας μέσα από τις ίδιες τις εμπειρίες τους.

Δραστηριότητες:

Οι μαθητές και οι μαθήτριες ζωγραφίζουν, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού, κάτι που κάνουν μαζί με τον καλύτερο φίλο/ την καλύτερη φίλη τους (**δραστηριότητα 1α της σελίδας 26**).

Καλούνται επίσης να βρουν και να φέρουν στο επόμενο μάθημα

- μια φωτογραφία του καλύτερου φίλου/ φίλης τους, ή
- μια φωτογραφία, που εμφανίζονται μαζί με αυτόν /αυτήν.

Τις φωτογραφίες αυτές μπορούν να τις κολλήσουν στο ανάλογο εικονίδιο/ πλαίσιο της σελίδας 26 (**δραστηριότητα 1β**).

Υλικά:

Φωτογραφίες – εικόνες από το ατομικό αρχείο των παιδιών. Υλικά ζωγραφικής.

2
Στόχοι:

Να γνωρίσουν τη διαχρονική διάσταση της φιλίας μέσα από τις εμπειρίες μελών του ίδιου του περιβάλλοντός τους και να μιλήσουν για τη φιλία μεταξύ των μεγάλων.

Δραστηριότητες:

Με αφορμή την εικόνα της σελίδας 27, γίνεται συζήτηση για ανάλογες εμπειρίες (φιλίας) του παππού και της γιαγιάς των παιδιών. Συγκεκριμένα τα παιδιά, αφού παρατηρήσουν τις εικόνες, καλούνται και συζητήσουν το περιεχόμενό τους. Η συζήτηση διευκολύνεται- κατευθύνεται, με ερωτήσεις του τύπου:

«Μόνο εσείς έχετε φίλους; Ο παππούς, η γιαγιά είχαν φίλους και φίλες;»

«Τους ξέρετε;»

«Θα ρωτήσετε τον παππού και τη γιαγιά για να μας πείτε μερικούς την επόμενη φορά;»

Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να φέρουν μια εικόνα που να δείχνει τον παππού ή τη γιαγιά, μαζί με φίλους ή φίλες τους. Την εικόνα αυτή θα κολλήσουν, στο επόμενο μάθημα, στο αντίστοιχο κενό τετραγωνίδιο (**δραστηριότητα 3 σελίδας 27**).

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

3

Στόχοι:

Να «καταλάβουν» τη σημασία της φιλίας μέσα από τις συνέπειες της απουσίας ή της έλλειψής της (απώλεια του φίλου).

Να έρθουν σε επαφή με μια διαπολιτισμική διάσταση της φιλίας, αλλά και με το φαινόμενο της φιλίας μεταξύ διαφορετικών φύλων.

Να αντιληφθούν την «οικουμενικότητα» της έννοιας αυτής.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία της ιστορίας της Γιάννας και του Γιόχαν, στα πλαίσια της β΄ υποεξέτασης: **«Η ιστορία της Γιάννας και του Γιόχαν»**.

Η εν λόγω επεξεργασία ξεκινά από το σχολιασμό των εικόνων της σελίδας 28 (**δραστηριότητα 2α**). Συνεχίζεται, καθώς τα παιδιά καλούνται από τον/ την εκπαιδευτικό να ζωγραφίσουν το τέλος της ιστορίας της Γιάννας και του Γιόχαν (**δραστηριότητα 2β της σελίδας 29**).

Πρόκειται για την περίπτωση δυο συμμαθητών και φίλων διαφορετικού φύλου, που κατάγονται από διαφορετικές χώρες (Ελλάδα και Γερμανία). Η ιστορία ουσιαστικά αφορά στον αποχαιρετισμό τους, όταν η Γιάννα φεύγει από τη χώρα που βρίσκεται και επιστρέφει στη χώρα των γονιών της (παλιννόστηση).

Μετά από το σχολιασμό της ιστορίας της Γιάννας και του Γιόχαν, οι μαθητές και οι μαθήτριες τραγουδούν το τραγούδι «Κρυφτό» που (υποτίθεται ότι) είναι το αγαπημένο παιχνίδι των δυο παιδιών.

Υλικά:

Εικονογραφημένη ιστορία.

Υλικά ζωγραφικής.

Παιχνιδοτραγούδο «Το Κρυφτό» (από συνοδευτική κασέτα¹).

1. Το τραγούδι αυτό της Ντίνας Χατζηνικολάου προέρχεται από «Τα χελιδόνια»/ Μέρος 1ο/ Τμήμα Β΄ / Κασέτα Α΄ / Πλευρά Β΄ / αρ. 35. Το κείμενο περιέχεται στη δέση Αφηγηματικού- πληροφοριακού υλικού.

4

Στόχοι:

Να επεκτείνουν τους προβληματισμούς τους, δίνοντας ευρύτερο περιεχόμενο στις έννοιες της φιλίας και των βιωμάτων που σχετίζονται με αυτήν.

Παράλληλα, να έρθουν σε επαφή, ανακαλώντας τα ανάλογα βιώματα, με την έννοια της συνεργασίας- αλληλοβοήθειας.

Δραστηριότητες:

Μετά την πραγμάτευση της β' υποενότητας, ο/ η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση, η οποία εστιάζεται στην καθημερινή πραγματικότητα των παιδιών, με ερωτήσεις του τύπου:

«Εσείς τι κάνετε με τους φίλους σας;»

«Μόνο παίζετε;»

«Βοηθάτε καμιά φορά ο ένας τον άλλο όταν έχετε δυσκολίες;»

«Μαλώνετε;»

«Έχετε πολλούς φίλους;»

«Έχετε φίλους από άλλα μέρη;»

κ.λπ.

5

Στόχοι:

Να γνωρίσουν τα παιδιά, μέσα από μια απλή ιστορία που προέρχεται από μια διαφορετική εθνική λαϊκή παράδοση, τα οφέλη της συνεργασίας και της φιλίας.

Μέσω της δραματοποίησης να αναπτύξουν τις κατάλληλες ψυχοκινητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Αφήγηση από τον/ την εκπαιδευτικό του παραμυθιού «Πώς ο πελαργός γιάτρεψε τον Λύκο»². Πρόκειται για ένα Παραμύθι του Τατζικιστάν, που αφορά στη φιλία μεταξύ ζώων, στη φιλία ως συνεργασία και στα οφέλη τόσο της φιλίας όσο και της συνεργασίας.

Ακολουθεί συζήτηση με βάση και τις εικόνες που υπάρχουν στις σελίδες 30 και 31, και δραματοποίηση του παραμυθιού.

Υλικά:

Εικονογραφημένη ιστορία.

2. Προέλευση: G. Rontari (μετ. Ζ. Κ. Μπέλλα), Παραμύθια από όλο τον κόσμο, τομ. 2ος, Αθήνα, Gutenberg, 1986, σ. 106.

Στόχοι:

Να αντιληφθούν ότι η φιλία είναι συνδεδεμένη με τη συνεργασία.

Να παίξουν με την έννοια της φιλίας και να «ανακαλύψουν» τη φιλία στα παιχνίδια τους.

Να γνωρίσουν ότι βάση της φιλίας είναι η συζήτηση των προβλημάτων, αλλά και να δουν την παγκόσμια ειρήνη ως μια μορφή φιλίας (αγωγή ειρήνης).

Δραστηριότητες:

Συζήτηση της εικονογραφημένης ιστορίας (**δραστηριότητα 4, σελίδων 32 και 33**). Πρόκειται για την ιστορία 3 παιδιών που διέρχονται τα στάδια της γνωριμίας, του παιχνιδιού, του καυγά με ένα άλλο παιδί, της συζήτησης και της φιλίας όλων με όλους.

Την παρατήρηση και το σχολιασμό από τα παιδιά των εικόνων των σελίδων 32 και 33, μπορεί να ακολουθήσει μια γενικότερη συζήτηση για την παιδική φιλία.

Προτεινόμενες ερωτήσεις:

«Τι χρειάζονται οι φίλοι;»

«Βοηθάμε τους φίλους μας στις δυσκολίες;»

«Πότε κάναμε κάτι τέτοιο, τελευταία φορά;»

«Λέμε μια ιστορία με ένα φίλο ή μια φίλη μας.»

«Γιατί έχουμε φίλους και φίλες;»

«Όλα τα παιδιά έχουν φίλους και φίλες;»

«Όλα τα παιδιά πρέπει να έχουν φίλους;»

«Τι θα γινόμασταν χωρίς φίλους;» κ.λπ.

Υλικά:

Εικονογραφημένη ιστορία.

Παιχνιδοτράγουδα που επιλέγει ο / η εκπαιδευτικός από τα αντίστοιχα, που περιλαμβάνονται στη συνοδευτική κασέτα.

Αφηγηματικό- πληροφοριακό υλικό Ενότητας 3**I. Το κρυφό (β' υποενότητα)**

Άγγελε, Μυρτώ,
παίζουμε κρυφό;
Πάμε μες στο δάσος!
Τα φυλάει ο Τάσος.

Τρέχουν τα παιδάκια
Με τα συννεφάκια...
Τέσσερα, πέντε, έξι,
αχ, παιδιά θα βρέξει

Βλέπω όμως ψηλά
σύννεφα πολλά...
Ένα, δύο, τρία,
κρύφτηκε η Μαρία.

Εφτά, οχτώ, εννιά,
σπίτι μας παιδιά.
Γίναμε μουσκίδι,
πάει και το παιχνίδι!

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Θέμα: Ατομικά και ομαδικά παιχνίδια στην Ελλάδα και στον κόσμο, παιχνίδια του χθες και του σήμερα.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά, ότι το παιχνίδι αποτελεί κοινή ενασχόληση και βασική ανάγκη όλων των ανθρώπων και ιδιαίτερα όλων των παιδιών του κόσμου.

Διάρκεια: 5- 6 διδακτικές ώρες.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να γνωρίσουν τα παιδιά τα διαφορετικά είδη παιχνιδιών (π. χ. ατομικά, ομαδικά, παιχνίδια δράσης, παιχνίδια με αντικείμενα κ.λπ.) και τις διαφορετικές λειτουργίες που επιτελούν.

Να γίνει αντιληπτό το παιχνίδι ως

- α) επικοινωνία,
- β) έκφραση,
- γ) παιδαγωγική δραστηριότητα,
- δ) χαρά,
- ε) δημιουργία,
- στ) συναγωνισμός
- ζ) δημοκρατική διαδικασία

Δραστηριότητες:

Επεξεργαζόμαστε την ενότητα ξεκινώντας από τις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, από την καθημερινή ζωή τους ή από καταστάσεις, που προκύπτουν μέσα στην τάξη. Η ενότητα «Παιχνίδια του Κόσμου» μπορεί να προσφέρει αρκετές τέτοιες ιδέες για αφόρμηση. Στο βιβλίο του μαθητή /της μαθήτριας προτείνονται ενδεικτικές δραστηριότητες. Ο δάσκαλος ή η δασκάλα μπορεί να επιλέξει κάποιες από αυτές, να τις εμπλουτίσει ή να επινοήσει, με τη βοήθεια των παιδιών, άλλες.

Συζήτηση για τα είδη και τους τύπους του παιχνιδιού, με αφορμή τις εικόνες των σελίδων 34 και 35. Ο/ Η εκπαιδευτικός, μέσα από την παρατήρηση και το σχολιασμό των εν λόγω εικόνων, επιχειρεί να ωθήσει τα παιδιά να ανακαλέσουν βιώματα που σχετίζονται με το παιχνίδι, τόσο στο χώρο του σχολείου όσο και στα υπόλοιπα πεδία βίου και δράσης τους.

Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να ζωγραφίσουν ένα αγαπημένο παιχνίδι (**δραστηριότητα 1, σελίδας 35**).

Υλικά:

Φωτογραφίες με παιδικά παιχνίδια από διάφορα μέρη του κόσμου.

2

Στόχοι:

Να γνωρίσουν τα παιχνίδια στη χώρα που ζουν.

Δραστηριότητες:

Ακολουθεί συζήτηση για τα παιχνίδια των παιδιών. Τα τελευταία καλούνται να ασχοληθούν με τη **δραστηριότητα 2 της σελίδας 36**.

Συγκεκριμένα καλούνται, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού, να κολλήσουν φωτογραφίες παιχνιδιών, που παίζουν στη χώρα στην οποία ζουν ή να ζωγραφίσουν αυτά τα παιχνίδια.

Υλικά:

Φωτογραφίες.

Υλικά ζωγραφικής.

3

Στόχοι:

Να συνειδητοποιήσουν ότι και «οι μεγάλοι παίζουν», αντιλαμβανόμενα με αυτόν τον τρόπο τη σημασία, αλλά και τη δυναμική του παιχνιδιού, ανεξάρτητα από φύλο και ηλικία.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση α' υποενότητας: **«Και οι μεγάλοι παίζουν»**.

Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες της σελίδας 37, απαντούν στις σχετικές ερωτήσεις (στο τέλος της σελίδας) και συζητούν για τα παιχνίδια των γονιών τους.

Υλικά:

Φωτογραφίες με παιχνίδια.

4

Στόχοι:

Να έρθουν σε επαφή με παραδοσιακά ελληνικά παιχνίδια, που «επιβιώνουν» στην καθημερινή πραγματικότητα των παιδιών και σήμερα.

Να παίξουν αυτά τα παιχνίδια, ανακαλώντας τυχόν σχετικά βιώματα.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία των υποενοτήτων β' και γ' των σελίδων 38 και 39 («**Πετάει- πετάει**» και «**Α- μπε- μπα- μπλομ**»). Τα παιδιά παρατηρούν τις εικόνες και διαβάζουν τα συνοδευτικά κείμενα. Ο/ Η εκπαιδευτικός τα διευκολύνει να καταλάβουν πως ακριβώς παίζονται τα δυο αυτά ελληνικά παραδοσιακά παιχνίδια. Στη συνέχεια οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να παίξουν αλλά και να τραγουδήσουν, μέσα στην τάξη, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού (**δραστηριότητες 3- 5 σελίδων 38 και 39**). Μάλιστα ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει τα παιχνιδοτράγουδα από όλη την Ελλάδα, που περιλαμβάνονται στη συνοδευτική κασέτα, καλώντας τα παιδιά να παίξουν και να τραγουδήσουν κάποια από αυτά τα παιχνιδοτράγουδα.

Τέλος οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να ρωτήσουν τον παππού και τη γιαγιά για τα δικά τους παιχνίδια, να αφηγηθούν στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριές τους πως παίζονται και να δοκιμάσουν όλοι μαζί να παίξουν κάποιο από αυτά (**δραστηριότητα 6 της σελίδας 39**).

Υλικά:

Εικονογραφημένα ελληνικά παραδοσιακά παιχνίδια.

Τραγούδια και (κυρίως) παιχνιδοτράγουδα, που επιλέγει ο/ η εκπαιδευτικός από τα αντίστοιχα, που περιλαμβάνονται στη συνοδευτική κασέτα.

5

Στόχοι:

Να έρθουν σε βιωματική επαφή με το παιχνίδι, ενεργοποιώντας τις κατάλληλες ψυχοκινητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Με αφορμή τις εικόνες της σελίδας 40, τα παιδιά συζητούν για τα «**παιχνίδια στην αρχαία Ελλάδα**» (υποενοτήτα δ'). Τέλος ασχολούνται με τις **δραστηριότητες 7 και 8 της σελίδας 41** και παίζουν παντομίμα και άλλα παιχνίδια, που προτείνει ο/ η εκπαιδευτικός ή τα ίδια τα παιδιά.

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η

ΔΙΑΤΡΟΦΗ: ΦΑΓΗΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΑ

Θέμα: Φαγητά και τρόφιμα από την Ελλάδα και τον κόσμο. Υγιεινή διατροφή.

Διάρκεια: 5- 6 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά βιωματικά κυρίως τη σημασία της διατροφής, την οποία αναμένεται να αντιληφθούν, όχι ως μια απλή και δεδομένη καθημερινή δραστηριότητα, αλλά ως βασικό παράγοντα της ζωής μας. Παράλληλα, αναμένεται να αντιληφθούν το φαγητό ως απόλαυση, ψυχαγωγία, αλλά και παράγοντα υγείας, σε διαφορετικές ιστορικο-κοινωνικές πραγματικότητες και πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να μυηθούν τα παιδιά στη σημασία της διατροφής, μέσα από τις ίδιες τις εμπειρίες τους. Παράλληλα, να αντιληφθούν ότι «σημασία δεν έχει μόνο να μπορούμε να φτιάχνουμε κάποια από αυτά που τρώμε μόνοι μας, αλλά και να ξέρουμε τι τρώμε» (εισαγωγή σε ζητήματα υγιεινής διατροφής).

Δραστηριότητες:

Στα πλαίσια της **δραστηριότητας 1 της σελίδας 42**, τα παιδιά καλούνται να ζωγραφίσουν το αγαπημένο τους φαγητό. Στη συνέχεια με αφορμή την χαρακτηριστική εικόνα της σελίδας 43 απαντούν στις σχετικές ερωτήσεις (**δραστηριότητα 2**).

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες.

2

Στόχοι:

Να γνωρίσουν τις διατροφικές συνήθειες αρχαίων πολιτισμών (με έμφαση στον ελληνικό). Να δουν την εξέλιξη της διατροφής (προμήθεια και παρασκευή τροφής) μέσα στο χρόνο.

Να γνωρίσουν τις διατροφικές συνήθειες των διαφόρων λαών, αλλά και να συνειδητοποιήσουν την οικουμενικότητα του δικαιώματος στην τροφή.

Να αντιληφθούν την ύπαρξη ομοιοτήτων, αλλά και διαφορών ως προς τις διατροφικές συνήθειες στις διάφορες εποχές.

Δραστηριότητες:

Με βάση σχετική πρόταση- αφόρμιση του εκπαιδευτικού («*Πάμε τώρα λίγο πιο πίσω στο χρόνο; Πάμε να δούμε τι έτρωγαν οι άνθρωποι τα πολύ παλιά χρόνια;*»), ξεκινά η επεξεργασία των υποενοτήτων α' και β' («*Μια αρχαία Ελληνίδα στην κουζίνα της*» και «*Πώς βρίσκουμε την τροφή μας*»). Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν και να σχολιάσουν τις φωτογραφίες των σελίδων 44- 47. Η συζήτηση καλό είναι να εστιάσει στις διατροφικές συνήθειες

- των αρχαίων Ελλήνων αλλά και άλλων αρχαίων πολιτισμών
- διαφορετικών λαών και πολιτισμών του σήμερα, αλλά και
- ειδικών κατηγοριών (όπως οι αθλητές του Σούμο- φωτογραφία τέλους σελίδας 47).

Οι μαθητές συν τοις άλλοις καλούνται, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού, να «ανακαλύψουν» τυχόν ομοιότητες με τις δικές τους σημερινές διατροφικές συνήθειες, αλλά και διαφορές στην προέλευση των τροφών (π. χ. «*Τα πολύ παλιά χρόνια ο άνθρωπος έβρισκε την τροφή του κυνηγώντας. Μετά άρχισε να καλλιεργεί τη γη και να εκτρέφει ζώα. Σήμερα πού βρίσκουμε την τροφή μας;*»).

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

3**Στόχοι:**

Να γνωρίσουν παραδοσιακές ή και πιο σύγχρονες μορφές παρασκευής τροφής, μέσα από απλές και εύκολα υλοποιήσιμες συνταγές.

Να γνωρίσουν τα παιδιά ότι πολλά τρόφιμα και φαγητά περιέχουν ορισμένα σημαντικά συστατικά για την υγεία μας (μια πρώτη μορφή αγωγής υγείας).

Να εμπλακούν στην παρασκευή τροφής, αξιοποιώντας κινητικές δραστηριότητες και αναπτύσσοντας συγκεκριμένες εκδοχές γνωστικής στρατηγικής (άλλωστε, η παρασκευή φαγητού με βάση συγκεκριμένες συνταγές αποτελεί μια ευχάριστη κατάσταση).

Τέλος να καλλιεργηθεί το πνεύμα της συνεργασίας και οι σχετικές στάσεις, αλλά και να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας.

Δραστηριότητες:

Ακολουθεί η ενασχόληση με τη **δραστηριότητα 3**. Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες των σελίδων 48- 55, ερχόμενα σε επαφή με διαφορετικές κατηγορίες τροφίμων (φρούτα, φαγητά, σαλάτες, γλυκά και παγωτά). Στα πλαίσια της σχετικής συζήτησης, ο/ η εκπαιδευτικός είναι καλό

- να αξιοποιήσει τις ερωτήσεις του τύπου «*κάνει (σ. σ. το εικονιζόμενο) καλό στην υγεία;*» και
- να στρέψει το ενδιαφέρον των παιδιών στη σημασία της υγιεινής διατροφής

(αγωγή υγείας).

Κυρίως όμως, τα παιδιά καλούνται να ακολουθήσουν τις οδηγίες του «μικρού ζαχαροπλάστη», της «μικρής μαγειρίσσας», των «μικρών ζαχαροπλαστών». Τις οδηγίες αυτές τις διαβάζει και τις εξηγεί στα παιδιά ο/η εκπαιδευτικός.

Με βάση τις προαναφερθείσες οδηγίες τα παιδιά μπορούν να δοκιμάσουν να παρασκευάσουν φρουτόγαλα, σάντουιτς με κοτόπουλο, τονοσαλάτα ή και μπισκότα με κομμάτια σοκολάτας, στο σπίτι με τη βοήθεια των γονιών, ή ακόμα και στην τάξη (αν υπάρχουν οι σχετικές δυνατότητες και ο απαιτούμενος χρόνος).

Δυνατότητα ομαδικής εργασίας.

Υπάρχει μάλιστα η δυνατότητα τα παιδιά να δουλέψουν σε ομάδες. Κάθε ομάδα μπορεί να αναλάβει να ασχοληθεί με κάποιο συγκεκριμένο είδος τροφίμων. Έτσι η ομάδα Α΄ ασχολείται με τα φρούτα, η Β΄ με τα φαγητά, η Γ΄ με τις σαλάτες και η Δ΄ με τα γλυκά και τα παγωτά. Οι ομάδες καλούνται να αναγνωρίσουν τις εικόνες και να παρουσιάσουν το τρόφιμο που εικονίζεται, στους υπόλοιπους συμμαθητές και συμμαθήτριές τους. Επίσης μπορούν να εξηγήσουν στη τάξη γιατί τους αρέσουν αυτά που είδαν στις εικόνες, ή γιατί δεν τους αρέσουν και γιατί νομίζουν ότι κάνουν καλό στην υγεία ή το αντίθετο. Οι ίδιες ομάδες μπορούν να εμπλακούν και στην προαναφερθείσα διαδικασία εφαρμογής των συνταγών και παρασκευής φαγητών.

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες. Πρώτες ύλες και σκεύη μαγειρικής. Πιάτα, ποτήρια και μαχαιροπήρουνα.

4

Στόχοι:

Να αντιληφθούν, τα παιδιά, τις κοινές ρίζες ανάμεσα στη γλώσσα της χώρας διαβίωσης και στην ελληνική και να ασκηθούν γλωσσικά, πάντα μέσα από την διαπραγμάτευση της έννοιας της διατροφής.

Δραστηριότητες:

Στα πλαίσια της πραγμάτευσης των προαναφερθεισών εννοιών, η προσοχή των παιδιών μπορεί να εστιαστεί (με τη συνδρομή του/ της εκπαιδευτικού) στις λέξεις (ονομασίες τροφίμων), οι οποίες έχουν παρόμοια προφορά στη γλώσσα της χώρας υποδοχής και στην ελληνική (π.χ. tomato- τομάτα, banana- μπανάνα κ.λ.π.).

5

Στόχοι:

Τα παιδιά να τραγουδήσουν και να παίξουν, ενεργοποιώντας τις σχετικές κιναισθητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Με το πέρας της συγκεκριμένης ενότητας ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει στους μαθητές και στις μαθήτριες το παιχνιδιότραγουδο «Συνέλευση των φυτών» (βλ. Αφηγηματικό- πληροφοριακό υλικό 5ης ενότητας). Το συζητούν και στη συνέχεια όλοι μαζί το τραγουδούν και το χορεύουν. Το εν λόγω παιχνιδιότραγουδο μπορεί να αξιοποιηθεί και για δραματοποίηση από τους μαθητές και τις μαθήτριες, με τη βοήθεια του / της εκπαιδευτικού.

Υλικά:

Υλικά δραματοποίησης.

Αφηγηματικό- πληροφοριακό υλικό Ενότητας 5***Η Συνέλευση των φυτών***

Μια όμορφη βραδιά
με ολόγιομο φεγγάρι
τα φρούτα, τα λαχανικά, τα όσπρια,
κι όλοι οι καρποί σκεφτήκανε
να κάνουνε
συνέλευση μεγάλη.

Στην αρχή μιλήσανε τα φρούτα
ποια φρούτα; Σκεφτείτε εσείς!!!
τα ζουμερά, τα....
Που όταν τα στύβουν φτιάχνουνε
χυμό πορτοκαλάδα!!!

Ύστερα ήρθε η σειρά
σε κείνα τα λαχανικά
με τα πολλά τα φύλλα.
Τα πλένουνε, τα κόβουνε,
τα κάνουνε σαλάτα!!!
Το όνομά της, βρείτε το....
μα...μαρουλο...μαρουλοσαλάτα!!!

Μετά, τα όσπρια μιλήσανε,
ποια όσπρια; Με την αστραφτερή γυαλάδα
που όταν τα μαγειρεύουμε
γίνονται νόστιμη φασολάδα!!!

Κι αργότερα σηκώθηκαν
τα ολόχρυσά τα στάχυα.
Κορδωθήκαν, καμάρωσαν
και τίναξαν τα σιτάκια.
Που αφού τα αλέσουν φτιάχνουνε
ψωμί και κουλουράκια!!!

Όλοι χειροκροτήθηκαν από τους συγγενείς τους
ποιους συγγενείς; Σκεφτείτε τους!!!
Κι όλοι μαζί ψηφίσανε
ν' αφήσουνε τα ράφια, τα τελάρα, τα ψυγεία τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6η ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Θέμα: Το σπίτι μας και οι κατοικίες του κόσμου.

Διάρκεια: 5- 6 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά τη σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο, τον ρόλο που έπαιξε στην εξέλιξη και προοδό του και τη σημασία της ως χώρου ατομικής ελευθερίας και έκφρασης.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Τα παιδιά να μνηθούν στην έννοια και χρησιμότητα της κατοικίας.

Δραστηριότητες:

Η ενότητα διαπραγματεύεται το θέμα «Κατοικία» πολυδιάστατα, αρχίζοντας από τον οικείο χώρο του μαθητή (ατομικό επίπεδο), επεκτείνεται στο κοινωνικό-οικολογικό επίπεδο, για να ολοκληρωθεί στο συμβολικό επίπεδο.

Πραγμάτευση της α΄ υποενότητας: **«Το σπίτι μας»**. Τα παιδιά καλούνται

– να ζωγραφίσουν ή να κολλήσουν τη φωτογραφία του σπιτιού τους και να μιλήσουν για αυτό στην τάξη (**δραστηριότητες 1 και 2 της σελίδας 56**),

– να ζωγραφίσουν κάτι από τον πλέον προσωπικό τους χώρο, δηλαδή το δωμάτιο τους (**δραστηριότητα 3 της σελίδας 57**).

Υλικά:

Φωτογραφίες. Υλικά ζωγραφικής.

2

Στόχοι:

Να αντιληφθούν ότι το σπίτι, ήδη από τα αρχαία χρόνια και τη μυθολογία, θεωρείται (και είναι) εστία συγκέντρωσης των ανθρώπων και ικανοποιεί τις ανάγκες τους για ασφάλεια, προφύλαξη από τις καιρικές συνθήκες, αλλά και άνεση.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση β΄ και γ΄ υποενότητας: **«Τι κάνω στο σπίτι μου»** και **«Το σπίτι είναι η Εστία μας»**. Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες των σελίδων 58 και 59. Στη συνέχεια μιλούν για το τι κάνουν στο σπίτι τους και πώς περνούν τον χρόνο τους, όταν είναι εκεί με τους δικούς τους. Καλό είναι επίσης ο/η εκπαιδευτικός να πληροφορήσει τα παιδιά για τη θεά των αρχαίων Ελλήνων, Εστία, η οποία

προσπάτετε την κατοικία (με αφορμή τη σχετική εικόνα, του τέλους της σελίδας 59).

Υλικά:

Εικόνες- Φωτογραφίες.

3

Στόχοι:

Να κατανοήσουν ότι ο τύπος μιας κατοικίας βρίσκεται σε συνάρτηση με τις κλιματολογικές συνθήκες, την τοποθεσία, το περιβάλλον, αλλά και το κοινωνικοπολιτισμικό της πλαίσιο (π.χ. διαφορετικό στυλ και λειτουργικότητα έχουν τα σπίτια στην Αλάσκα και διαφορετικό στην Κίνα).

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία της δ' υποενότητας «**Σπίτια σε διάφορα μέρη του κόσμου**».

Παρατήρηση και σχολιασμός εικόνων– συζήτηση, με αφορμή τις ερωτήσεις της σελίδας 60.

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

4

Στόχοι:

Να είναι σε θέση να συγκρίνουν την ανθρώπινη κατοικία (που έχει εξέλξει) με την κατοικία των ζώων (που μένει στάσιμη).

Δραστηριότητες:

Στα πλαίσια της πραγμάτευσης της ε' υποενότητας («**Και τα ζώα έχουν σπίτια**»), τα παιδιά καλούνται

– να παρατηρήσουν και να σχολιάσουν τις εικόνες της σελίδας 61, που αναπαριστούν «κατοικίες» ζώων,

– να χρωματίσουν τις εικόνες αυτές (**δραστηριότητα 4**).

Ο/Η εκπαιδευτικός καλό είναι να δώσει έμφαση, στα πλαίσια της συζήτησης, στις διαφορές μεταξύ των κατοικιών των ζώων και των σπιτιών των ανθρώπων.

Ακολουθεί η επεξεργασία του παραμυθιού «**Τα τρία γουρουνάκια**» (σ' υποενότητα). Τα παιδιά παρατηρούν τις εικόνες των σελίδων 62 και 63, τις σχολιάζουν και στη συνέχεια καλούνται να συνεχίσουν την ιστορία, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού.

Τέλος στα πλαίσια της ζ' υποενότητας της σελίδας 64 («**Ένα σπίτι πάει περίπατο**»), τα παιδιά καλούνται να επιστρατεύσουν τη φαντασία τους, ώστε να βρουν και να ζωγραφίσουν ένα άλλο σπίτι, το οποίο πάει περίπατο (π.χ. χελώνα).

Υλικά:

Φωτογραφίες – εικόνες. Υλικά ζωγραφικής.

5

Στόχοι:

Να συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχουν και άνθρωποι χωρίς σπίτι και να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με αυτό το μείζον πρόβλημα πολλών συνανθρώπων μας.

Δραστηριότητες:

Παρατήρηση και σχολιασμός εικόνων της η΄ υποενότητας: «*Άνθρωποι χωρίς σπίτι*» (σελίδα 65).

Υλικά:

Φωτογραφίες αστέγων.

6

Στόχοι:

Να αντιληφθούν τη γη σαν ένα μεγάλο σπίτι, όπου κατοικούν όλοι οι άνθρωποι και οφείλουμε να την προστατεύουμε. Κάτι τέτοιο συμβάλλει στη δημιουργία, έστω και σε εντελώς πρωτόλειο επίπεδο, οικολογικής συνείδησης.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση της θ΄ υποενότητας: «*Η Γη είναι το σπίτι μας*» (σελίδα 65).

Υλικά:

Η γη εικονογραφημένη ως σπίτι.

7

Στόχοι:

Να έρθουν σε μια περισσότερο βιωματική επαφή με την έννοια της κατοικίας, αναπτύσσοντας παράλληλα τις σχετικές κιναισθητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Ο/ η εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά τις οδηγίες κατασκευής ενός σπιτιού από μπισκότα και μιας μικρής καλύβας (σελίδες 66 και 67). Ακολουθεί σχετική συζήτηση. Στη συνέχεια και εφόσον υπάρχει η δυνατότητα στη τάξη, βοηθά τα παιδιά

- σε κάποια από τις κατασκευές, που προτείνονται στη σελίδα 65 ή και
- σε κάποια κατασκευή που ενδεχομένως προτείνουν τα ίδια τα παιδιά (**Δραστηριότητες 4, 5 και 6 της σελίδας 65**).

Υλικά:

Κουτιά, κολάζ, πατρόν (αφ. 5), υλικά παρασκευής μπισκότων (όπως περιγράφονται στις σελίδες 66 και 67) κ.λ.π.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

Θέμα: Ρούχα και ενδυμασίες στη χώρα προέλευσης και στη χώρα διαμονής των παιδιών, αλλά και σε άλλες χώρες και σε άλλες εποχές.

Διάρκεια: 5- 6 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά τη σημασία της ενδυμασίας για τον άνθρωπο, την ιστορική και πολιτισμική διάσταση.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να εκφράσουν τα παιδιά, μέσα από τον προφορικό λόγο, τις απόψεις τους για τη σημασία της ενδυμασίας. Να συζητήσουν για τα ρούχα τους, για τις διαφορές και τις ομοιότητες της ενδυμασίας, ως προς το φύλο και ως προς την ηλικία.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση α' υποενότητας: **«Τα ρούχα μου. Τα ρούχα της μαμάς και του μπαμπά»**. Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες των σελίδων 68 και 69. Στη συνέχεια και με αφορμή την **δραστηριότητα 1 της σελίδας 69**, τα παιδιά μιλούν στη τάξη για τα δικά τους ρούχα.

Επίσης συζητούν

- για τα ρούχα, που φοράνε οι μεγάλοι κι ειδικά για τα ρούχα «του μπαμπά και της μαμάς» και
- για τις διαφορές αλλά και τις ομοιότητες, που εμφανίζονται ανάμεσα στα ρούχα μικρών και μεγάλων.

Υλικά:

Φωτογραφικό υλικό - Σκίτσα.

2

Στόχοι:

Να κατανοήσουν ότι ο τρόπος που ντυνόμαστε συνδέεται με τις εποχές και τα καιρικά φαινόμενα.

Δραστηριότητες:

Στα πλαίσια της β' υποενότητας (**«Ρούχα για τον χειμώνα και για το καλοκαίρι»**), τα παιδιά καλούνται, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού,

- να χρωματίσουν τα ρούχα των σελίδων 70 και 71 (**δραστηριότητα 2α και 2β**)
- να φτιάξουν ένα κολάζ με φωτογραφίες και σκίτσα καλοκαιρινών αλλά και χειμωνιάτικων ρούχων (**δραστηριότητα 2γ**).

Υλικά:

- Φωτογραφικό υλικό.
- Σκίτσα.
- Περιοδικά και κολάζ.

3**Στόχοι:**

- Να κατανοήσουν ότι οι διαφορές στην ενδυμασία δεν συνδέονται μόνο:
 - α) με τις κλιματολογικές συνθήκες μιας περιοχής, αλλά
 - β) και με τις πολιτισμικές διαφορές ανάμεσα στους λαούς.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία γ' υποενότητας: **«Οι άνθρωποι σε διαφορετικές χώρες φοράνε διαφορετικά ρούχα».**

Συζήτηση, με αφορμή τις εικόνες των σελίδων 72 και 73, για την ενδυμασία σε χώρες του Βορρά και σε χώρες του Νότου, σε διαφορετικές χώρες και κουλτούρες (**δραστηριότητες 3α, 3β**).

Υλικά:

- Φωτογραφικό υλικό.

4**Στόχοι:**

Να κατανοήσουν ότι οι άνθρωποι στην Ελλάδα, στις διάφορες ιστορικές περιόδους, ντύνονταν με διαφορετικό τρόπο, ως συνέπεια των πολιτιστικών, αλλά και των τεχνικών εξελίξεων και δυνατοτήτων, που δημιουργούνταν κάθε φορά.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση υποενότητων δ' και ε' (**«Παλιά οι άνθρωποι στην Ελλάδα φορούσαν διαφορετικά ρούχα» και «Έτσι ντύνονταν οι άνθρωποι στα παλιά χρόνια»**).

Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν

- τις εικόνες της σελίδας 74, που αφορούν σε ελληνικές παραδοσιακές ενδυμασίες και τονίζουν την ύπαρξη επαναλαμβανόμενων μοτίβων στις ελληνικές παραδοσιακές ποδιές,
- τις εικόνες της σελίδας 76, οι οποίες αφορούν σε ενδυμασίες από την αρχαία Ελλάδα, τον Δυτικό Μεσαίωνα και την Αναγέννηση.

Ακολουθεί σχετική συζήτηση, η οποία κυρίως εστιάζεται στις διαφορές ανάμεσα στις ενδυμασίες διαφορετικών εποχών, αλλά και διαφορετικών πολιτισμικών πλαισίων. Καλό είναι επίσης, οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με τη **δραστηριότητα 4α της σελίδας 75** (χρωματισμός μιας ελληνικής ποδιάς).

Υλικά:

Φωτογραφικό υλικό. Υλικά ζωγραφικής.

5

Στόχοι:

Να κατανοήσουν ότι οι άνθρωποι ντύνονται (διαφορετικά) σύμφωνα και με το επάγγελμα που κάνουν.

Δραστηριότητες:

Συζήτηση για τις διαφορετικές «επαγγελματικές» ενδυμασίες (ή και στολές) των ανθρώπων, με βάση τις εικόνες της σελίδας 77 (υποενότητα στ': «**Διαφορετικά επαγγέλματα-Διαφορετικά ρούχα**»).

Υλικά:

Φωτογραφικό υλικό.

6

Στόχοι:

Να κατανοήσουν το πρόβλημα του καταναλωτισμού, την κατάχρηση και σπατάλη στην αγορά των ρούχων.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση της υποενότητας ζ': «**Τα καινούργια ρούχα του Βασιλιά**». Ο/ Η εκπαιδευτικός αφηγείται στα παιδιά το γνωστό παραμύθι του βασιλιά εκείνου, που είχε εμμονή με τα ακριβά και λαμπρά ρούχα. Τελικά πείστηκε, τόσο αυτός όσο και οι υπήκοοί του, να φορέσει μια καινούργια στολή που τον άφηνε σχεδόν γυμνό. Κι όλα θα «πήγαιναν καλά», αν ένα παιδί δε φώναζε την αλήθεια: «Ο βασιλιάς είναι γυμνός».

Την αφήγηση του/ της εκπαιδευτικού ακολουθεί η παρατήρηση και ο σχολιασμός της εικόνας της σελίδας 76 από τα παιδιά και η συζήτηση για την ιστορία του Βασιλιά.

Πρόκειται για μια, κατά βάση, αντικαταναλωτική ιστορία. Και σε αυτό το μήνυμα καλείται να εστιάσει η συζήτηση, με την κατάλληλη συμβολή του/ της εκπαιδευτικού.

Υλικά:

Εικονογραφημένη ιστορία.

7

Στόχοι:

Στα πλαίσια της ανάπτυξης οικολογικής συνείδησης αλλά και των συναφών στάσεων, τα παιδιά να κατανοήσουν ότι και η φύση «αλλάζει την ενδυμασία της» (Άνοιξη κ.λπ.). Τα ζώα έχουν και αυτά το δέρμα τους για ενδυμασία και, μεταφορικά, κάποια από αυτά το «αλλάζουν».

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση της η΄ υποεπότητας: «**Τα ζώα φοράνε ρούχα**». Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες του φιδιού αλλά και του παγονιού, που «αλλάζουν ρούχα», σε συγκεκριμένες εποχές (σελίδα 79). Καλούνται να βρουν κι άλλα, ανάλογα παραδείγματα.

Υλικά:

Σκίτσα- Εικόνες.

8

Στόχοι:

Να παίξουν με την ενδυμασία και να εμπλακούν σε σχετικές κατασκευές, αναπτύσσοντας και αξιοποιώντας τις κατάλληλες ψυχοκινητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Στη συνέχεια ο/ η εκπαιδευτικός αφηγείται το μύθο του Αισώπου για την «καλιακούδα που παρίστανε το παγόνι». Τα παιδιά

- παρατηρούν και σχολιάζουν το περιεχόμενο και το νόημα αυτού του μύθου, με τη βοήθεια και των εικόνων των σελίδων 80 και 81, ενώ
- καλούνται να συνεχίσουν την ιστορία, αλλά και να επιχειρήσουν τη δραματοποίηση της (**δραστηριότητες 5α, 5β, 5γ**).

Τέλος ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να εξηγήσει αναλυτικά στα παιδιά τις οδηγίες των σελίδων 82 και 83, που αφορούν στην κατασκευή ενός κουκλοθέατρου. Αν υπάρχει ο χρόνος και οι υλικο-τεχνικές δυνατότητες, οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να προχωρήσουν σε αυτές τις κατασκευές, ώστε να παίξουν στην τάξη την ιστορία της καλιακούδας.

Υλικά:

Εικονογραφημένος μύθος. Υλικά δραματοποίησης ή και κουκλοθέατρο (με αξιοποίηση των σχετικών κατασκευών της 6ης ενότητας, σελ. 65- 67).

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Θέμα: Το σχολείο και η σχολική ζωή, σε διαφορετικές χώρες, εποχές και πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Διάρκεια: 5 –6 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να κατανοήσουν τα παιδιά το θεσμό της εκπαίδευσης μέσα από το σχολείο, ως βασικό τους δικαίωμα και την αξία της παιδείας στις σύγχρονες κοινωνίες.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά το πώς λειτουργεί η διαδικασία διδασκαλίας –μάθησης, εντός της σχολικής τάξης. Να καταλάβουν ότι το σχολείο είναι ένας οργανωμένος χώρος μάθησης (δάσκαλοι και δασκάλες, βιβλία και διδακτικές δραστηριότητες) και διαφέρει από χώρα σε χώρα. Να είναι σε θέση να διακρίνουν κάποιες διαφορές ανάμεσα στους διάφορους τύπους σχολείων («κανονικό», πρωινό, απογευματινό σχολείο και Σαββατιανό) και να τα συγκρίνουν με το δικό τους.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση α' υποενότητας: «**Η τάξη μου**» και **δραστηριότητα 1**.

Με αφορμή τη φωτογραφία του σχολείου Σαχέτι στο Γιοχάνεσμπουργκ (σελ. 84), αλλά και τις εικόνες άλλων σχολείων (σελ. 85), οι μαθητές και οι μαθήτριες συζητούν για

- τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα σχολεία διαφορετικών χωρών ή και περιοχών,
- για τις διαφορές ανάμεσα στο Ελληνικό και το σχολείο της χώρας διαμονής,
- για την δική τους τάξη και το σχολείο τους, αλλά και τη σχολική δραστηριότητα «τόσο στο μάθημα όσο και στο διάλειμμα».

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες. Σκίτσο της «σοφής κουνουβάγιας».

2

Στόχοι:

Να μάθουν για τα σχολεία στην Ελλάδα του χθες (αρχαιότητα) και του σήμερα.

Να μάθουν ότι και μεγαλύτεροι πηγαίνουν σε σχολεία, που έχουν διαφορετικά ονόματα (Γυμνάσιο, Λύκειο, Πανεπιστήμιο).

Δραστηριότητες:

Οι μαθητές σχολιάζουν τις εικόνες των υποενοτήτων β' και γ' («Ένα σχολείο στην Ελλάδα» και «Σχολεία στην αρχαία Ελλάδα»).

Επίσης καλούνται, με αφορμή και τις ερωτήσεις του τέλους της σελίδας 87, να εντοπίσουν διαφορές ανάμεσα στα σχολεία της αρχαιότητας και στα σημερινά σχολεία. Τέλος ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να στρέψει τη συζήτηση και στα σχολεία των μεγαλύτερων (Γυμνάσια, Λύκεια κ. λπ.).

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες.

3**Στόχοι:**

Να είναι σε θέση να διακρίνουν, αλλά και να παρουσιάσουν εναλλακτικούς τρόπους και αντικείμενα μάθησης. Να αντιληφθούν ότι η διαδικασία της διδασκαλίας – μάθησης δεν είναι αποκλειστική υπόθεση του σχολικού περιβάλλοντος,

Δραστηριότητες:

Παρατήρηση και σχολιασμός των εικόνων και των ερωτήσεων της δ' υποενοτήτας: *«Πως αλλιώς μαθαίνουμε» (σελίδες 88 και 89).*

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Θέμα: Επαγγέλματα και εργαλεία του χθες και του σήμερα, στην Ελλάδα και στον κόσμο.

Διάρκεια: 5- 6 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός. Να μάθουν οι μαθητές και οι μαθήτριες για τα διάφορα επαγγέλματα. Να συνειδητοποιήσουν την αξία της εργασίας, μέσα από τα προσωπικά και οικογενειακά τους βιώματα. Επίσης να εμπλουτίσουν την πολιτιστική τους ταυτότητα, με το να γνωρίσουν μερικά επαγγέλματα από την Ελλάδα. Να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα και τη διαπολιτισμικότητα της εργασίας ερχόμενοι σε επαφή με επαγγέλματα άλλων χωρών, αλλά και επαγγέλματα και εργαλεία παλιότερων εποχών.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να εισαχθούν τα παιδιά, με παιγνιώδη τρόπο, στην ενότητα αυτή και να αντλήσουν μέσα από τις προσωπικές και οικογενειακές εμπειρίες τους, στοιχεία για τα επαγγέλματα των γονιών τους, των παππούδων και των γιαγιάδων τους.

Να καταλάβουν ότι πολλές φορές, οι άνθρωποι, για να βρουν καλύτερες συνθήκες εργασίας, μεταναστεύουν σε άλλες χώρες.

Να ασχοληθούν και να βιώσουν περισσότερο την επαγγελματική ζωή της παροικίας.

Δραστηριότητες:

Η ενότητα αυτή έχει σχεδιαστεί σε διάφορα επίπεδα μεταξύ τους: το ατομικό-οικογενειακό, το εξωοικογενειακό-φιλικό, το συμβολικό, το φυσικό, το κοινωνικό, το παραδοσιακό, το διαπολιτισμικό, το ιστορικό-πολιτισμικό, το παροικιακό και τέλος πάλι το προσωπικό. Έτσι ο μαθητής ξεκινώντας από τα βιώματά του "ταξιδεύει", στο χώρο και στο χρόνο, μαθαίνοντας για την εργασία και τα επαγγέλματα και επιστρέφει πάλι στον εαυτό του και στο δικό του παρόν.

Ένα βατραχάκι, ο Πατ, βοηθάει τα παιδιά σε αυτήν την «εισαγωγική» διαδικασία. Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού, τις εικόνες των σελίδων 90 και 91. Στη συνέχεια, καλούνται να ζωγραφίσουν ή να μιλήσουν στην τάξη για τα επαγγέλματα των γονιών, των παππούδων και των γιαγιάδων τους (**δραστηριότητες 1 και 2**).

Μάλιστα, με αφορμή την **δραστηριότητα 2**, ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ρωτήσουν τον παππού και τη γιαγιά αν μετανάστευσαν στο μέρος που ζουν τώρα, για να βρουν καλύτερη εργασία. Έτσι τα παι-

διά αναμένεται να αρχίσουν να συνδέουν έμμεσα τη μετακίνηση ή την μετανάστευση των ανθρώπων με την αναζήτηση εργασίας.

Υλικά:

Φωτογραφίες από το οικογενειακό και εξωοικογενειακό περιβάλλον του παιδιού, ή άλλο έντυπο υλικό, που συνδέεται με τα επαγγέλματα της οικογένειάς του και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.

2

Στόχοι:

Να μάθουν ότι μέσα από την εργασία οι άνθρωποι συνεργάζονται και ότι τα υλικά αγαθά είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας και δουλειάς.

Δραστηριότητες:

Η ερώτηση της σελίδας 91 **«Ποιοι άνθρωποι εργάζονται για να έχεις κάθε πρωί το γάλα σου»** και οι σχετικές εικόνες της ίδιας σελίδας, στοχεύουν στο

- να καταλάβουν τα παιδιά ότι τα υλικά προϊόντα είναι αποτέλεσμα συνεργασίας και συλλογικής δουλειάς και
- να αρχίσουν να ξεχωρίζουν/ διακρίνουν τα διάφορα επαγγέλματα (καταμερισμός εργασίας).

Υλικά:

Εικόνες που δείχνουν τα επαγγέλματα, τα οποία χρειάζονται για να παραχθεί μια βασική τροφή για τα παιδιά, όπως είναι το γάλα.

3

Στόχοι:

Να ταξινομήσουν επαγγέλματα και να αναφέρουν επαγγέλματα που γνωρίζουν, αλλά και κάποια χαρακτηριστικά αυτών των επαγγελμάτων.

Δραστηριότητες:

Ακολουθεί η ενασχόληση με τις **δραστηριότητες 3 και 4 των σελίδων 92 και 93**, όπου τα παιδιά, παίζοντας, ανακαλούν γνώσεις και μαθαίνουν για τα επαγγέλματα. Η προηγηθείσα δραστηριότητα διευκολύνει τα παιδιά να περάσουν στην λεκτική άσκηση του «πώς λένε» αυτόν ή αυτήν, που κάνει μια ορισμένη εργασία (**δραστηριότητα 3, σελίδας 92**).

Για να καταλάβουν περισσότερο τη σημασία της συνεργασίας για την επίτευξη ενός αποτελέσματος και παράλληλα τον καταμερισμό της εργασίας, ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά να αναφέρουν προφορικά ή να καταγράψουν σε δυο στήλες αυτούς που "τα κάνουν καλά όταν αρρωσταίνουν" και όσους «τα διασκεδάζουν» (κατηγορίες επαγγελμάτων - **δραστηριότητα 4, σελίδας 93**).

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες.

4

Στόχοι:

Να διαμορφώσουν θετική στάση για την εργασία και να αποδοκιμάσουν την τεμπελιά (οκνηρία).

Να δραματοποιήσουν ένα σχετικό μύθο, ενισχύοντας τις προαναφερθείσες στάσεις αλλά και ενεργοποιώντας τις ανάλογες ψυχοκινητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση της α΄ υποενότητας: «**Γιατί εργάζονται οι άνθρωποι**». Ο/ Η εκπαιδευτικός αφηγείται το μύθο του Αισώπου για το «μυρμήγκι και το τζίτζικι». Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν και να σχολιάσουν τις εικόνες των σελίδων 94 και 95. Η συζήτηση στην τάξη αναμένεται, με τη συνδρομή του/ της εκπαιδευτικού, να επιτρέψει στα παιδιά να αντιληφθούν τα αγαθά της εργασίας και τις αρνητικές συνέπειες της τεμπελιάς. Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να «παίξουν το παραμύθι» με τους φίλους και τις φίλες τους (**δραστηριότητα 6, σελίδας 95**). Επίσης ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά

Ί να βρουν και να αναφέρουν στην τάξη ποια άλλα ζώα δουλεύουν πολύ και

Ί να τα ζωγραφίσουν στο τετράδιό τους (μέλισσα, σκίουρος, κ.λπ.).

Υλικά:

Εικονογραφημένος μύθος του Αισώπου. Εικόνες και φωτογραφίες άλλων ζώων, που αποτελούν υπόδειγμα συλλογικής εργασίας (π. χ. μυρμήγκια και μέλισσες).

5

Στόχοι:

Να κατανοήσουν το ρόλο και τη λειτουργία των υπηρεσιών αλλά και των καταστημάτων, στην καθημερινή ζωή. Να έρθουν σε βιωματική επαφή με τις βασικές λειτουργίες και ιδιότητες της αγοράς, παίζοντας ρόλους και αναπτύσσοντας συγκεκριμένες ψυχοκινητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση β΄ υποενότητας: «**Αγοράζουμε και πληρώνουμε**». Ο/ Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να παίξουν το θεατρικό παιχνίδι, που προτείνει ο Πατ στη σελίδα 97. Μέσω αυτού του παιχνιδιού ρόλων στην τάξη, τα παιδιά αναμένεται

– να έρθουν σε βιωματική επαφή με διάφορα επαγγέλματα (παίζοντας τα μαγαζιά) και

– να μάθουν ότι με την εργασία μας αποκτούμε όλα όσα μας χρειάζονται (αγοράζοντας και πληρώνοντας).

Υλικά:

Απλά χαρτόνια, στα οποία τα παιδιά μαζί με το δάσκαλο ή τη δασκάλα κατασκευάζουν τις ταμπέλες των μαγαζιών τους, ζωγραφίζουν τα προϊόντα που πουλάνε, αλλά και τα χρήματα.

6**Στόχοι:**

Να κατανοήσουν ότι το κάθε επάγγελμα έχει τη δική του αξία και παράλληλα τη χρησιμότητά του στη ζωή μας.

Να αντιληφθούν ότι η κάθε δουλειά έχει τις απαιτήσεις της και τις ιδιαιτερότητές της.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία γ' υποενότητας: «*Οι εργασίες του Καραγκιόζη*».

Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες της σελίδας 98 και μέσω αυτών τα διάφορα επαγγέλματα «του Καραγκιόζη». Έτσι με ευχάριστο και παιγνιώδη τρόπο, μέσα από τη φιγούρα του Καραγκιόζη,

– παρουσιάζονται μια σειρά επαγγελμάτων, ενώ

– οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να αντιστοιχίσουν τα επαγγέλματα του Καραγκιόζη με τα αντίστοιχα εργαλεία, που χρησιμοποιεί.

Μέσα και από τη σχετική συζήτηση στην τάξη, οι μαθητές και οι μαθήτριες αναμένεται να αντιληφθούν ότι η κάθε εργασία έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες και ανάγκες.

Τέλος τα παιδιά μπορούν

– να χρωματίσουν τον Καραγκιόζη της σελίδας 99,

– να παίξουν στην τάξη την ιστορία του «Καραγκιόζη ζαχαροπλάστη» και τη χιουμοριστική στιχομυθία Καραγκιόζη και Κολλητηριού (σελίδα 99).

Παράλληλα ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να παραπέμψει τους μαθητές και τις μαθήτριες στο τέλος του βιβλίου και να τους/ τις βοηθήσει να φτιάξουν τη δική τους φιγούρα του Καραγκιόζη.

Υλικά:

Φωτογραφίες και εικόνες με εργαλεία διαφόρων επαγγελμάτων.

Υλικά ζωγραφικής.

Πατρόν που παρατίθεται στο τέλος του βιβλίου (φιγούρα Καραγκιόζη).

Τραγούδι του Καραγκιόζη (από τη συνοδευτική κασέτα).

7**Στόχοι:**

Να γνωρίσουν τα παιδιά ορισμένα επαγγέλματα, κυρίως από την ιδιαίτερη πατρι-

δα τους, την Ελλάδα και να παίξουν με αυτά, αναπτύσσοντας έτσι μια θετική στάση.

Να καταλάβουν ότι ανέκαθεν ο άνθρωπος εργαζόταν και κατασκεύαζε εργαλεία για τη δουλειά του, αντιλαμβανόμενα τη διαχρονικότητα της εργασίας.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση της δ' υποενότητας: **«Εργαλεία και επαγγέλματα στα πολύ παλιά χρόνια».**

Μέσα από τις εικόνες, τα σύντομα κείμενα και κυρίως τις **δραστηριότητες 9α και 9β (σελίδες 100 και 101)**, τα παιδιά αναμένεται να αντιληφθούν ότι ο άνθρωπος, από αρχαιοτάτων χρόνων, κατασκευάζει εργαλεία για να αποκτή όλα όσα του χρειάζονται για την επιβίωσή του και για να διευκολύνει τη ζωή του. Η πέτρα, ως το πιο απλό, το πιο εύκολο και το πιο συχνό εργαλείο τον βοηθάει σε μια σειρά από δραστηριότητες (από το να σπάει ένα καρύδι μέχρι το να κάνει σύνθετες και λεπτές εργασίες).

Ο ψαράς από τη Σαντορίνη, του οποίου τα δίχτυα καλούνται να ζωγραφίσουν τα παιδιά (**δραστηριότητα 9α**), οι γλύπτες που κατασκεύασαν τα αγαλματίδια που εικονίζονται στη σελίδα 101, οι μουσικοί, που αναπαρίστανται σε αυτά τα αγάλματα, στοχεύουν στο να φέρουν τα παιδιά σε επαφή με την ιστορία, τον πολιτισμό της αρχαίας Ελλάδας, αλλά και την καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων.

Η **δραστηριότητα 9β** (σελίδα 101), αναμένεται να βοηθήσει στην πραγμάτωση του στόχου αυτού, καθώς οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού να παίξουν, με παντομίμα, τους γλύπτες και τα αγάλματα.

Την παντομίμα θα τη χρησιμοποιήσουν τα παιδιά όταν θα κληθούν να διαλέξουν και αυτά το δικό τους επάγγελμα, στο τέλος της παρούσας ενότητας.

Τέλος ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να ενθαρρύνει τα παιδιά, να παίξουν και το επάγγελμα του/ της αρχαιολόγου, πράγμα που θα τα βοηθήσει επίσης να συνδεθούν με βιωματικό τρόπο με τον πολιτισμό της Ελλάδας και να χαρούν το επάγγελμα αυτό με απλές κατασκευές. Έτσι, εικόνες με αγγεία μπορούν να κοπούν σε μικρά κομμάτια και τα παιδιά, σαν μικροί αρχαιολόγοι, να κληθούν να τις ταιριάξουν.

Υλικά:

Φωτογραφίες – εικόνες από αρχαία αγγεία και αγάλματα. Υλικά ζωγραφικής και δραματοποίησης.

Στόχοι:

Να συνειδητοποιήσουν, με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο, ότι η επιλογή ενός επαγγέλματος είναι μια υπόθεση, που κάποτε θα τα απασχολήσει και η σχετική απόφαση οφείλει να ληφθεί με σοβαρότητα και προσοχή.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση υποενότητας: **«Τι θα γίνω όταν μεγαλώσω».**

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι μαθητές καλούνται να καταλάβουν ότι το να διαλέξει κάποιος ένα επάγγελμα δεν είναι εύκολη υπόθεση. Σ' αυτό θα τα βοηθήσει ο Πιτ, το αρκουδάκι, που με χαρούμενο τρόπο ζητάει από τα παιδιά να μαντέψουν «τι θα γίνει όταν μεγαλώσει». Η φράση αυτή αποτελεί και μια λεκτική άσκηση, όπως αυτήν που συνάντησαν τα παιδιά στην αρχή της ενότητας («πώς λέμε...»). Μετά το ταξίδι του Πατ στα επαγγέλματα του χθες και του σήμερα, στην Ελλάδα και αλλού, το βατραχάκι καλεί τους μαθητές και τις μαθήτριες

- να χρωματίσουν τις εικόνες της σελίδας 102 (**δραστηριότητα 10**),
- να τραγουδήσουν το τραγούδι του Πιτ και του Πατ για τα επαγγέλματα (σελίδα 103),
- να δείξουν με παντομίμα και να ζωγραφίσουν «τι θα γίνουν αυτά όταν μεγαλώσουν» (**δραστηριότητα 11 της σελίδας 103**).

Υλικά:

Μπλοκ και υλικά ζωγραφικής, για να ζωγραφίσουν τα παιδιά το δικό τους επάγγελμα, «όταν μεγαλώσουν».

Τραγούδια για τα επαγγέλματα, από τη συνοδευτική κασέτα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Θέμα: Ελλάδα: Ο τόπος, ο πολιτισμός, η ιστορία, οι γιορτές, οι παραδόσεις, η σύγχρονη ζωή.

Διάρκεια: 4- 5 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να έρθουν σε επαφή τα παιδιά με τη χώρα καταγωγής τους, την ιστορία και τις παραδόσεις της, αλλά και με τη σημερινή της πραγματικότητα.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να μιλήσουν τα παιδιά για τις δικές τους σχέσεις με την Ελλάδα (οικογενειακές - συγγενικές) και για τις δικές τους σχετικές εμπειρίες.

Να αναφέρουν τις γνώσεις τους και να εκφράσουν τη γνώμη τους για την Ελλάδα.

Να μιλήσουν για τα πράγματα που τους αρέσουν από την Ελλάδα και να εκφράσουν τις επιθυμίες τους.

Να γνωρίσουν ορισμένα μέρη της Ελλάδας και να συζητήσουν γι' αυτά, μέσα από χαρακτηριστικά πολιτισμικά μνημεία των διαφόρων πόλεων και περιοχών.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση της α' και β' υποενότητας («*Εικόνες από την Ελλάδα*» και «*Μιλώ και εγώ για την Ελλάδα που ξέρω*»).

Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες, αλλά και τα σύντομα κείμενα, των σελίδων 104 και 105. Με βάση αυτά

– συζητούν για την Ελλάδα (**δραστηριότητα 1**),

– συζητούν για τον ακριβή τόπο καταγωγής των γονέων τους ή των παππούδων και γιαγιάδων τους («από ποιο μέρος της Ελλάδας είναι οι δικοί σας»),

– βρίσκουν και κολλούν μια φωτογραφία από αυτό το μέρος, στο σχετικό πλαίσιο της σελίδας 105.

Στη συνέχεια τα παιδιά με βάση τους διαλόγους, τις εικόνες και κυρίως τις ερωτήσεις της σελίδας 106, ανακαλούν αναμνήσεις από τυχόν επίσκεψη τους στην Ελλάδα και συζητούν για το τι τους αρέσει περισσότερο από την Ελλάδα.

Υλικά:

Φωτογραφίες- Εικόνες.

2

Στόχοι:

Να μιλήσουν για την ελληνική κουζίνα, για την ελληνική μουσική και τους χορούς και να τα συγκρίνουν με την μαγειρική, τον χορό και τη μουσική της χώρας που ζουν.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία της γ' υποενότητας: «**Ελληνικά φαγητά**».

Ο/ η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά, αφού συζητήσουν για τις εικόνες της σελίδας 107,

– να βρουν, να φέρουν στην τάξη και να παρουσιάσουν στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριες τους, συνταγές με ελληνικά φαγητά (**δραστηριότητα γ1**),

– να τραγουδήσουν ελληνικά τραγούδια, όπως το παγκοσμίως γνωστό «Τα παιδιά του Πειραιά» (**δραστηριότητα γ2**).

Ο/ Η εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να βοηθήσει τα παιδιά να συγκεντρώσουν συνταγές ελληνικών φαγητών και να φτιάξουν ένα μικρό βιβλίο ελληνικής κουζίνας (ένα είδος σχολικού τσελεμεντέ). Μάλιστα θα μπορούσε, αν υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος και η υλικοτεχνική υποδομή, να καθιερωθεί εβδομάδα ελληνικής και διεθνούς κουζίνας στο σχολείο. Στη διάρκεια της τελευταίας, τα παιδιά με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού μπορούν να μαγειρεύουν ελληνικά και ξένα παραδοσιακά φαγητά και να καλούν γονείς, μέλη της παροικίας, αλλά και παιδιά άλλης εθνικής καταγωγής να δοκιμάζουν.

Υλικά:

Συνταγές για την παρασκευή ελληνικών φαγητών. Κασέτες με ελληνικά τραγούδια, που φέρνει στην τάξη ο/ η εκπαιδευτικός ή και τα ίδια τα παιδιά, μετά από σχετική ενθάρρυνση.

Κενό άλμπουμ, κόλλες, και υλικά ζωγραφικής ώστε να κατασκευαστεί το μικρό «βιβλίο της ελληνικής κουζίνας». Σκευή μαγειρικής.

3

Στόχοι:

Να γνωρίσουν βασικές θρησκευτικές και εθνικές γιορτές της Ελλάδας.

Να αναφέρουν και να συζητήσουν για τους τρόπους με τους οποίους γιορτάζουν τις γιορτές αυτές, στα μέρη που ζουν (κι ειδικά εντός της παροικίας).

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση δ' υποενότητας: «**Οι Έλληνες γιορτάζουν....**». Τα παιδιά παρατηρούν τις εικόνες της σελίδας 108, που αφορούν μεγάλες εθνικές γιορτές. Στη συνέχεια συζητούν

- για τις εθνικές γιορτές των Ελλήνων και τα ιστορικά γεγονότα, με τα οποία αυτές σχετίζονται,
- για τον τρόπο με τον οποίο γιορτάζονται αυτές οι γιορτές στην παροικία,
- για άλλες ελληνικές γιορτές (εθνικές και θρησκευτικές) που γνωρίζουν τα παιδιά,
- για τις ομοιότητες και τις διαφορές αυτών των εορτών με ανάλογες γιορτές της χώρας διαμονής, ως προς το περιεχόμενο αλλά και τους τρόπους εορτασμού (**δραστηριότητα 4**).

Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να κάνουν, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού, ένα μικρό λεύκωμα με τις εθνικές εορτές, όπως αυτές γιορτάζονται από τους Έλληνες στη χώρα διαμονής (**δραστηριότητα 5, της σελίδας 109**).

Τέλος ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να διοργανώσει μια επίσκεψη της τάξης του (όπου αυτό είναι δυνατόν), στο ετήσιο «παζάρι» ή σε συγκεντρώσεις της ελληνικής κοινότητας ή άλλων κοινοτήτων, ώστε τα παιδιά να έρθουν σε βιωματική επαφή με τα ελληνικά πολιτισμικά στοιχεία ή τα στοιχεία πολιτισμού άλλων εθνοτικών ομάδων.

Υλικά:

Φωτογραφίες από ελληνικές γιορτές, όπως γιορτάζονται στην ελληνική κοινότητα. Κόλλες, υλικά ζωγραφικής.

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Θέμα: Ταξίδια και εκδρομές στην Ελλάδα και στον κόσμο.

Διάρκεια: 4- 5 διδακτικές ώρες.

Γενικός σκοπός: Να έρθουν τα παιδιά σε γνωριμία με διάφορες χώρες του κόσμου μέσα από το ταξίδι και να γνωρίσουν μέσα από τις διάφορες διαστάσεις και εκδοχές του στον χώρο και τον χρόνο, διαφορετικές ιστορικο-κοινωνικές πραγματικότητες και πολιτισμικά περιβάλλοντα. Αναμένεται να αντιληφθούν το ταξίδι ως βασικό παράγοντα της ζωής των ανθρώπων και παράλληλα ως παράγοντα απόλαυσης, ψυχαγωγίας, γνώσης και επικοινωνίας, που έχει καθοριστική σημασία.

Οργάνωση περιεχομένου – Διδακτικές παρατηρήσεις και οδηγίες

1

Στόχοι:

Να εισαχθούν τα παιδιά στην έννοια αλλά και τη σημασία (ψυχαγωγική, παιδαγωγική και επαγγελματική) του ταξιδιού, μέσα από εμπειρίες τους σε διάφορες χώρες και πολιτισμούς.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία α΄ υποενότητας «*Μια σχολική εκδρομή*». Τα παιδιά καλούνται να σχολιάσουν την εικόνα της σελίδας 110. Στη συνέχεια και με βάση τις ερωτήσεις της ίδιας σελίδας, ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να θυμηθούν και να αναφέρουν στην τάξη κάποια εκδρομή που «πήγαν με το σχολείο». Έτσι τα παιδιά καλούνται να ανακαλέσουν βιώματα και να περιγράψουν εμπειρίες και εντυπώσεις μιας εκδρομής.

Υλικά:

Φωτογραφίες – Εικόνες.

2

Στόχοι:

Να γνωρίσουν μέρη της Ελλάδας, μέσα από ταξίδια που έχουν κάνει ή που θα ήθελαν να κάνουν.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση β΄ υποενότητας: «*Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα*». Τα παιδιά με βάση την ιστορία του Γιώργου, της Άννας και του Δημήτρη παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες των σελίδων 111- 113, οι οποίες αφορούν χαρακτηριστικά τοπία και μνημεία της Ελλάδας.

- Τα παιδιά καλούνται
- να «βρουν» κάποιες από τις εικονιζόμενες τοποθεσίες και μνημεία (Ακρόπολη, Κνωσός, Σαντορίνη κ. λπ.),
 - να αναφέρουν τι και γιατί τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση,
 - να χαρακτηρίσουν την Ελλάδα από τις εικόνες της,
 - να περιγράψουν δικά τους παλιότερα ταξίδια στην Ελλάδα και να διηγηθούν τις εμπειρίες τους, στην τάξη.

Υλικά:

Φωτογραφίες- Ταξιδιωτικές Κάρτες («καρτ ποσταλ»).

3

Στόχοι:

Να γνωρίσουν, τα παιδιά, ότι «και παλιά οι άνθρωποι ταξίδευαν» (διαχρονική διάσταση του ταξιδιού). Παράλληλα, να δουν διάφορες εκδοχές του ταξιδιού, πέρα από τις διακοπές και την ψυχαγωγία (μετανάστευση για εξεύρεση εργασίας) και να τις συνδέσουν με ανάλογα βιώματα, από το οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία της υποενότητας γ' «*Ταξίδια στα παλιά χρόνια*», που αναφέρεται στην ιστορία του παππού του Δημήτρη.

Μέσα από αυτή την ιστορία και με βάση τις σχετικές εικόνες και λεζάντες των σελίδων 114 και 115, ο/ η εκπαιδευτικός θίγει το ζήτημα της μετανάστευσης. Συγχρόνως καλεί τα παιδιά να αναφέρουν σχετικές εμπειρίες και «ιστορίες» από το οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον («η ιστορία του παππού και της γιαγιάς», ή «του μπαμπά και της μαμάς»), που εξηγούν γιατί οι παππούδες και οι γιαγιάδες, ή οι γονείς των παιδιών έφυγαν από την Ελλάδα και εγκαταστάθηκαν στη χώρα διαμονής (Αμερική, Καναδά, Αυστραλία, Νότια Αφρική, Γερμανία κ. λπ.).

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

4

Στόχοι:

Να έρθουν σε επαφή με έναν από τους δημοφιλέστερους διεθνώς (ακόμα και στις μέρες μας) ελληνικούς «ταξιδιωτικούς» μύθους, τον μύθο του Δαίδαλου και του Ίκαρου.

Δραστηριότητες:

Πραγμάτευση δ' υποενότητας: «*Γνωριμία με δυο παράξενους ταξιδιώτες*».

Τα παιδιά παρατηρούν την εικόνα της σελίδας 116. Ο/ Η εκπαιδευτικός αφηγείται

στα παιδιά το μύθο του Δαίδαλου και του Ίκαρου (τον οποίο οι μαθητές/ μαθήτριες θα «συναντήσουν» ξανά στο τρίτο βιβλίο της σειράς «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ», με τίτλο «Στη Μυθοχώρα με τα φτερά του Πήγασου»).

Στα πλαίσια της συζήτησης που ακολουθεί καλό είναι να δοθεί έμφαση

- στους λόγους που οδήγησαν τους δυο μυθικούς ήρωες στο ταξίδι αυτό,
- στην αιώνια ανάγκη του ανθρώπου για ταξίδι, που ενέπνευσε αυτό το μύθο και συνεχίζει να εμπνέει ακόμα τους ανθρώπους,
- στη σημασία αλλά και στη διαχρονικότητα του μηνύματος αυτού του μύθου .

Ενδεικτική της ανθεκτικότητας στον χρόνο του μύθου του Δαίδαλου και του Ίκαρου είναι η έκθεση για τον Ίκαρο, την οποία διοργάνωσαν στη Βαρκελώνη την άνοιξη του '97 ο σκηνοθέτης Πήτερ Γκρηναγουαίη, το Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού «Ζορζ Πομπιντού», το Ίδρυμα Χουάν Μιρό, ο Δήμος της Βαρκελώνης και το Υπουργείο Πολιτισμού της Ισπανίας. Η πολυσυζητημένη αυτή έκθεση θεωρήθηκε ως ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά γεγονότα της δεκαετίας του '90.

Υλικά:

Η ιστορία του Δαίδαλου και του Ίκαρου, εικονογραφημένη.

5

Στόχοι:

Με βάση και την πραγμάτευση της διαχρονικότητας του ταξιδιού που έχει προηγηθεί, να αντιληφθούν ότι το ταξίδι αποτελεί μια από τις πανάρχαιες ανθρώπινες συνήθειες. Το ταξίδι είναι μέρος της ανθρώπινης ζωής. Παράλληλα, να γνωρίσουν τις ταξιδιωτικές συνήθειες άλλων λαών, αλλά και να συνειδητοποιήσουν την οικουμενικότητα του ταξιδιού. Τέλος, να αντιληφθούν το ταξίδι ως πηγή γνώσης και εμπειριών και μέσα από μια διαδικασία δραματοποίησης να αναπτύξουν τις κατάλληλες ψυχοκινητικές δεξιότητες.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία της ε' υποενότητας «*Οι άνθρωποι ταξιδεύουν πάντα και παντού*».

Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν και να σχολιάσουν τις εικόνες της σελίδας 117, οι οποίες δείχνουν διαφορετικά μέσα, αλλά και διαφορετικούς ταξιδιωτικούς προορισμούς. Στη σχετική συζήτηση, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει έμφαση στο γεγονός ότι οι άνθρωποι, πάντα και παντού, ταξίδευαν και ταξιδεύουν με μια σειρά από διαφορετικά μέσα και για διαφορετικούς λόγους.

Μάλιστα τα παιδιά, με τη βοήθεια του/ της εκπαιδευτικού μπορούν να δραματοποιήσουν «Ένα ταξίδι που κάνουμε όλοι μαζί», αφού πρώτα συζητήσουν και επιλέξουν δημοκρατικά τον τόπο προορισμού αυτού του φανταστικού ταξιδιού.

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.

Υλικά δραματοποίησης. Ταξιδιωτικοί οδηγοί.

Στόχοι:

Να αντιληφθούν ότι δεν είναι μόνο οι άνθρωποι που ταξιδεύουν αλλά και τα ζώα. Ακόμη και ο ίδιος ο πλανήτης, στον οποίο κατοικούμε.

Να ενισχύσουν έτσι περισσότερο την οικολογική τους συνήθεια, αλλά και τη θετική στάση για το ταξίδι που ενδεχομένως απέκτησαν τόσο στην παρούσα ενότητα όσο και στη διάρκεια της πραγμάτευσης του βιβλίου, συνολικά.

Δραστηριότητες:

Επεξεργασία υποενότητας στ' **«Και τα ζώα ταξιδεύουν»**.

Τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες του χελιδονιού και των δελφινιών που ταξιδεύουν (σελίδα 118). Μια αναλυτικότερη συζήτηση μπορεί

– να ξεκινήσει με ερωτήσεις από τον/ την εκπαιδευτικό, όπως «Ποια άλλα ζώα ταξιδεύουν;», ή «Γιατί ταξιδεύουν τα ζώα;»

– να συνεχιστεί με ερωτήσεις του τύπου «Η Γη είναι ακίνητη ή ταξιδεύει και αυτή;» και

– να εστιαστεί στο χελιδόνι της σελίδας 119, που ταξιδεύει γύρω από τη Γη και μαζί με τη Γη.

Το χελιδόνι αυτό αποτελεί το σύμβολο- σήμα κατετεθέν του Προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», στο οποίο εντάσσεται το βιβλίο που κρατούν τα παιδιά στα χέρια τους. Αυτό το σύμβολο θα το συναντήσουν συχνά τα παιδιά στα επόμενα βιβλία. Εδώ ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να τους ζητήσει να προβληματιστούν πάνω στο «γιατί ένα Πρόγραμμα που αφορά και απευθύνεται σε ομογενείς διάλεξε για σύμβολο ένα χελιδόνι που ταξιδεύει γύρω από τον Πλανήτη».

Υλικά:

Φωτογραφίες- εικόνες.